

prima instanță: Judecătoria Cahul
Judecător: D. Bosîi
instanța de apel: Curtea de Apel Cahul
Judecători: V. Movilă, N. Veleva, E. Dvurecenschii

ÎNCHEIERE

05 iulie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecător
Judecători

Tatiana Vieru
Nicolae Craiu, Oleg Sternioală

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Filipenco Vera prin intermediul avocatului său Chironachi Vladimir,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Filipenco Vera către Antohi Mihail și Antohi Maria, intervenient accesoriu Chizițcaia Nina și Orlova Valentina privind anularea contractului de vânzare – cumpărare și încasarea cheltuielilor de judecată,

acțiunea reconvențională depusă de Antohi Maria către Filipenco Vera, Chizițcaia Nina și Orlova Valentina, intervenienți accesorii Antohi Mihail și Crîlova Tatiana cu privire la constatarea calității de proprietar și cumpărător de bună credință,

împotriva deciziei Curții de Apel Cahul din 09 februarie 2017, prin care a fost admis apelul declarat de către Antohi Maria, casată hotărîrea primei instanțe și emisă o nouă hotărîrea prin care a fost respinsă acțiunea de bază și cea reconvențională,

c o n s t a t ă :

La 15 mai 2014, Filipenco Vera a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Antohi Mihail și Antohi Maria, intervenient accesoriu Chizițcaia Nina și Orlova Valentina privind anularea contractului de vânzare – cumpărare și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii, Filipenco Vera a indicat că la 28 iulie 2003 împreună cu Chizițcaia Nina și Orlova Valentina au încheiat cu Antohi Mihail și Antohi Maria contract de vânzare-cumpărare a casei de locuit, construcție din lut cu patru odăi locative cu suprafața totală de 58,7 m.p. cu pietruire, poartă gard și lotul de pământ de pe lângă casă cu suprafața totală de 0,0777 ha, înregistrate cu numărul cadastral 1701109168.

Reține că pînă la încheierea contractului toți copiii împreună și cu feciorul Antohi Mihail au stabilit că bunul care face obiectul litigiului să fie înscris pe numele fiului și a soției sale Antohi Maria, în schimb ultimii și-au asumat obligația de a o întreține cu mîncare, medicamente și plata cheltuielilor curente pe întreaga viață.

Menționează că fiicele sale Chizițcaia Nina și Orlova Valentina au fost de acord să cedeze gratuit cota-parte din bunul imobil în favoarea fratelui său Antohi Mihail din motiv că ultimii nu aveau spațiu locativ și de facto locuiau în casa de pe adresa orașul Cahul, str. Strada Veche 45.

Relevă că pîrîții și-au exercitat obligațiile de a o întreține chiar dacă erau plecați peste hotare, îi trimiteau bani și medicamente, iar începînd cu primăvara anului 2011 Antohi Mihail și Antohi Maria au început să se eschiveze de la obligațiunile asumate.

Ulterior în noiembrie 2012 la Antohi Mihail s-a născut fiica Antonina, fapt ce a dus la încetarea obligațiunilor de a o întreține și nici nu se interesează de situația ei.

Susține că la moment este bolnavă și necesită de tratament costisitor iar ale venituri decît pensia nu are, astfel a fost nevoită să plece la fiicele sale după ajutor.

Solicită Filipenco Vera declararea nulității contractului de vînzare-cumpărare din 28 iulie 2003 înregistrat sub nr. 7430 de notarul Niculiță Olga încheiat între Filipenco Vera, Chizițcaia Nina, Orlova Valentina și Antohi Mihail, Antohi Maria a casei de locuit, construcție de lut cu patru odăi locative cu suprafața totală de 58,7 m.p. cu pietruire, poartă gard și lotul de pămînt de pe lîngă casă cu suprafața totală de 0,0777 ha, înregistrate cu numărul cadastral 1701109168 și încasarea cheltuielilor de judecată.

În cadrul procesului dat, la 09 iunie 2015, Antohi Maria a depus cerere reconvențională împotriva Verei Filipenco, Chizițcaia Nina, Orlova Valentina și Crîlova Valentina, intervenient accesoriu Antohi Mihail cu privire la recunoașterea calității de cumpărător de bună credință (f.d. 83-90, vol. I).

În motivarea cererii Antohi Maria a menționat că începînd cu anul 1996 făcînd cunoștință cu Antohi Mihail au decis să locuiască împreună în casa din orașul Cahul, str. Strada Veche, 45. Ulterior, la 06 februarie 1997 s-a născut fiica Antohi Tatiana, iar la 05 noiembrie 1999 a fost înregistrată căsătoria cu Antohi Mihail.

Relevă că în anul 1998, decedează tatăl lui Antohi Mihail, Antohi Vasile și din acel moment în casa din orașul Cahul, str. Stada Veche, 45 vine să locuiască sora lui Antohi Mihail – Crîlova Tatiana. Astfel, a fost decis între ei ca casă să fie împărțită în două cu două întrări separate.

Menționează că astfel au fost nevoiți să reconstruiască casa în întregime. După decesul lui Antohi Vasile casa de locuit și terenul aferent casei a revenit către moștenitori: soției Filipenco Vera 2/3, și fiicelor Chizițcaia Nina și Orlova Valentina a cîte 1/6 fiecare.

Reține că în anul 2000 din cauza financiară precară a fost nevoită să plece la muncă în Italia, iar în septembrie 2001 a venit la ea și Antohi Mihail.

Cu timpul au decis ca să procure o casă proprie, astfel surorile soțului i-au propus ca să-i achite Tatiane Crîlova costul la acea ½ din casa în care locuia pentru ca aceasta din urmă să-și procure o casă, deoarece Chizițcaia Nina și Orlova Valentina aveau loc de trai, iar lor adică ei și lui Antohi Mihail să le rămîină casa în întregime. În casă a rămas să locuiască cu ei și Filipenco Vera întrucît nu avea unde să plece.

Susține că a fost de acord cu propunerea acestora și astfel în vara anului 2002 lea trimis acestora suma de 5500 euro, din care Crîlova Tatiana la 11 iulie 2002 a încheiat contractul de vînzare cumpărare nr. 3578 în baza căruia procură casa de locuit și terenul aferent din orașul Cahul, str. Dorobanților, 40, unde locuiește și pînă în prezent.

Ulterior în luna iulie 2003, ea împreună cu Antohi Mihail au venit în țară pentru a înregistra după ei casa, după cum s-au înțeles anterior.

Relevă că astfel la 28 iulie 2003, la biroul notarului Niculiță Olga în prezența tuturor a fost semnat contractul de vânzare-cumpărare a casei, potrivit căruia ea și Antohi Mihail au procurat fiecare câte ½ cotă-parte din aceasta.

Susține că în fața notarului toate părțile au declarat că prețul contractului a fost achitat de către vânzători, precum că prețul este unul real, totodată le-au fost explicate efectele contractului dat.

Invocă că la 29 iulie 2003 contractul dat a fost înregistrat în registrul de stat al bunurilor imobile, astfel devenind proprietară atât de fapt cât și de drept la ½ din casa procurată.

După procurare timp de 7 ani casa a fost reconstruită în totalmente după un alt plan geometric, la moment avînd o altă suprafață, s-a instalat un alt acoperiș, construit un garaj, a fost pavată ograda, construit un alt gard și instalată o altă poartă, iar în octombrie 2011 prin hotărîre judecătorească, Antohi Mihail în lipsa ei, desface căsătoria.

Reține că din considerentul că Antohi Mihail nu participă la întreținerea fiicei minore Antohi Tatiana, a fost acționat în judecată, iar prin hotărîrea Judecătoriei Cahul din 07 mai 2014, a fost obligat să achite pensia alimentară copilului comun.

Menționează că pentru a se răzbuna pe ea, la 15 mai 2014 de comun acord cu surorile lui fără știrea Verei Filipenco au depus acțiune în instanța de judecată, sub pretextul că de fapt au încheiat un contract de înstrăinare a bunului cu condiția întreținerii pe viață.

Susține că acțiunea depusă de către Filipenco Vera urmează a fi respinsă ca fiind tardivă și inadmisibilă.

Solicită Antohi Maria constatarea calității de proprietar a ½ din imobilul din orașul Cahul, str. Strada Veche 45 și cumpărător de bună credință.

Prin hotărîrea Judecătoriei Cahul din 29 februarie 2016, a fost admisă acțiunea depusă de către Filipenco Vera.

S-a declarat nul contractul de vânzare-cumpărare încheiat la 28 iulie 2003 înregistrat sub nr. 7430 între Filipenco Vera, Chizițaia Nina și Orlova Valentina pe de o parte și Antohi Mihail și Antohi Maria pe de altă parte, privind vânzarea casei de locuit, cu suprafața de 58,7 m.p., și lotul de pămînt cu suprafața de 0,0777 ha, înregistrate cu numărul cadastral 1701109168.

S-a încasat în mod solidar de la Antohi Maria și Antohi Mihail în beneficiul statului suma taxei de stat de la care a fost scutită reclamanta în sumă de 990 lei.

S-a respins ca neîntemeiată cererea reconvențională depusă de către Antohi Maria (f.d. 217, 220-224, vol. I).

Prin decizia Curții de Apel Cahul din 09 februarie 2017, a fost admis apelul declarat de către Antohi Maria, casată hotărîrea Judecătoriei Cahul din 29 februarie 2016 și emisă o nouă hotărîre, după cum urmează: S-a respins ca fiind neîntemeiată acțiunea depusă de către Filipenco Vera.

S-a respins ca fiind neîntemeiată cererea reconvențională depusă de către Antohi Maria.

S-a încasat în mod solidar de la Filipenco Vera, Chizițaia Nina, Orlova Valentina în beneficiul Mariei Antohi suma de 855 lei cu titlu de taxă de stat achitată la înaintarea apelului (f.d. 69-83, vol. II).

La 28 februarie 2017, Curtea de Apel Cahul a expediat în adresa participanților la proces copia deciziei adoptate (f.d. 84, Vol. II).

La 04 aprilie 2017, Filipenco Vera prin intermediul avocatului său Chironachi Vladimir a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Cahul din 09 februarie 2017, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel cu menținerea hotărârii primei instanțe.

Potrivit mandatului din 09 iunie 2014 Chironachi Vladimir a fost împuternicit de către Filipenco Vera să o reprezinte în fața instanțelor de judecată, oferindu-i dreptul de a contesta hotărârea judecătorească (f.d. 37 a, vol. I)

Recurenta, Filipenco Vera, în motivarea recursului a indicat că contractul de vânzare-cumpărare este unul simulat, ori la încheierea contractului dat părțile au ajuns la consimțământul de a încheia contractul de înstrăinare cu condiția întreținerii pe viață.

Relevă că în contract este indicat că prețul a fost transmis pînă la încheierea contractului la notar ceea ce nu corespunde adevărului.

Reține că la încheierea contractului de vânzare-cumpărare au insistat pîrții care au indicat că astfel vor economisi bani, pe cînd în cazul înstrăinării cu condiția întreținerii pe viață se vor cheltui mai mult, iar în acel moment pîrții nu erau angajați în câmpul muncii și nu aveau careva venit.

Mai menționează că Antohi Maria nu a demonstrat prin nicio probă că prețul contractului a fost transmis vânzătorilor.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

La 16 mai 2017, în conformitate art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, Curtea Supremă de Justiție i-a comunicat cererea de recurs intimaților, informându-i că referința se depune în termen de o lună de la data primirii scrisorii. În mod corespunzător, dacă referința nu a fost prezentată în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia

La 20 iunie 2017 notarul Olga Niculiță a depus referință, prin care a solicitat menținerea deciziei instanței de apel iar recursul declarat de către Filipenco Vera să fie considerat inadmisibil.

La 03 iulie 2017, Antohi Maria prin intermediul reprezentantului său Pitihin Pavel a depus referință la recursul declarat de către Filipenco Vera prin care a solicitat menținerea deciziei Curții de Apel Cahul ca fiind legală și întemeiată.

Analizând admisibilitatea recursului, conform art. 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că cererea de recurs formulată de Filipenco Vera prin intermediul avocatului său Chironachi Vladimir este inadmisibilă, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 439 alin. (3) Codul de procedură civilă, judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin.(2).

Materialele cauzei dovedesc faptul că recursul nu a fost examinat anterior, fiind respectate, totodată, dispozițiile art. 430 din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Astfel, prin prisma dispoziției citate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată recursul declarat de Filipenco Vera prin intermediul avocatului său Chironachi Vladimir în termen.

Din considerentele prezentate mai sus, instanța observă că cererea de recurs nu a întrunit temeiurile de inadmisibilitate prevăzute de art. 433 alin. b), c), d) din Codul de procedură civilă.

În continuare, audiind raportul verbal al judecătorului-raportor și verificând încadrarea în dispozițiile art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă a temeiurilor invocate în recurs, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată existența temeiului prevăzut la art. 433 lit. a) CPC, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural. Temeiurile declarării recursului sunt enumerate exhaustiv în alineatele (2), (3) și (4) ale acestui articol.

Rațiunea acestor dispoziții legale fundamentează ideea potrivit căreia judecarea recursului exercitat conform Secțiunii II-a, Capitolul XXXVIII din Codul de procedură civilă, are un caracter devolutiv și privește doar problemele de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, nu și temeinicia ei în fapt. În aceste condiții, trebuie observat caracterul extraordinar al acestei căi de atac, la care se poate recurge doar în cazurile excepționale enunțate de dispozițiile art. 432 alin. (2), (3), (4) din Codul de procedură civilă.

Din acest punct de vedere, completul Colegiului își propune să verifice esența și temeiurile recursului, precum și argumentele privind caracterul nelegal al deciziei atacate, în limitele în care au fost formulate și prin prisma drepturilor garantate de Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (CEDO).

Instanța subliniază că în materie civilă Convenția nu garantează un drept de recurs, dar că o eventuală procedură de examinare a admisibilității acestuia face incident articolul 6 (a se vedea, *inter alia*, *Kukkonen v. Finlanda* (nr. 2), 13 ianuarie 2009, para. 24; *Akaki Tchaghiashvili v. Georgia*, 2 septembrie 2014, para. 34).

În plus, un stat care dispune de astfel de instanțe de recurs are obligația să se asigure că justițiabilii se bucură de principiile unui proces echitabil garantate de art. 6 alin. (1), în special de dreptul de acces la o instanță și de dreptul de a fi audiat. (a se vedea, *de exemplu*, *Erfar – Avef v. Grecia*, 27 martie 2014, para. 39 – 40; *Lebedinschi v. Republica Moldova*, 16 septembrie 2015, para. 32).

Cu privire la primul aspect, instanța de recurs observă că dreptul de acces la un tribunal al unei persoane poate fi limitat, inclusiv în cazul admisibilității contestațiilor înaintate prin intermediul căilor de atac, întrucât însăși natura sa solicită o reglementare specială din partea statului, care beneficiază de o anumită marjă de apreciere. În acest sens, condițiile pentru autorizarea unei cereri introduse pe o cale de atac extraordinară pot fi mai stricte decât condițiile instituite pentru o cale de atac ordinară (a se vedea, *inter alia*, *Marc Brauer v. Germania*, 1 septembrie 2016, para. 34; *Miessen v. Belgia*, 16 octombrie 2016, para. 64).

În același timp, în jurisprudența sa consecventă, Curtea Europeană a precizat că interpretarea normelor de procedură reprezintă o chestiune de drept intern și ține, în

principiu, de competența instanțelor să evalueze motivele de admisibilitate a unei cereri de acest tip (*a se vedea*, de exemplu, *Kukkonen v. Finlanda* (nr. 2), *ibidem*, para. 25; *Vučković și alții v. Serbia (excepții preliminare)*, 25 martie 2014, para. 80; *Miessen v. Belgia*, *ibidem*, para. 70).

Astfel, în conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4).

În același context, alin. (2) și (3) ale art. 432 din Codul de procedură civilă prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alineatul (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au condus sau ar fi putut conduce la soluționarea greșită a pricinii, în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară sau în cazul în care erorile comise au condus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Prin urmare, reglementările referitoare la formalitățile și termenele impuse de articolele 433 și 432 alin. (2)-(4) din Codul de procedură civilă urmăresc protejarea interesului părții, precum și competența asigurării interpretării unitare a legii de către Curtea Supremă de Justiție. Aceste limitări urmăresc un scop legitim, îndeplinind cerințele securității juridice și a bunei-administrații a justiției (*a se vedea*, *mutatis mutandis*, *Beniamin Nersesyan v. Armenia*, 19 ianuarie 2010, para. 22; *Erfar – Avef*, *ibidem*, para. 41, *Marc Brauer*, *ibidem*, para. 35; *Miessen*, *ibidem*, para. 67; *Trevisanato v. Italia*, 16 decembrie 2016, para. 36 - 37).

În speță, instanța constată că cererea de recurs declarată de către Filipenco Vera prin intermediul avocatului său Chironachi Vladimir este formulată în baza art. 432 (1), (2), așa cum prevede art. 437 alin. (1), lit. f) din Codul de procedură civilă.

Completul judiciar notează că-i revine obligația de a verifica dacă argumentele recurentului întrunesc condițiile necesare pentru a declara admisibil cererea acestuia, inclusiv dacă normele de drept invocate în favoarea punctului său de vedere sunt incidente la soluționarea fondului cauzei. Cu toate acestea, trebuie subliniat că din succesiunea actelor dosarului reiese că recurentul a reluat criticile formulate în faza procesuală anterioară și asupra cărora instanța de apel deja s-a pronunțat.

Prin urmare, Colegiul constată că încălcările invocate, exprimate sub forma unor enunțuri generale, fără a fi aprofundate, nu permit încadrarea lor în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) sau (4) din Codul de procedură civilă. Deci, în mod evident, lipsește o formulare suficientă și adecvată în ceea ce privește chestiunea de drept pusă în discuție pentru a identifica esența și temeiul cererii de recurs, impuse de art. 437 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă.

Cât privește dreptul justițiabilului „de a fi audiat”, garantat de Convenție, instanța notează că obligația de a motiva o hotărâre judecătorească poate varia în funcție de natura deciziei în cauză (*a se vedea*, *inter alia*, *Helle v. Finlanda*, 19 decembrie 1997, para. 55; *Latourniere v. Franța*, 10 decembrie 2002, para. 2; *Hansen v. Norvegia*, 2 octombrie 2014, para. 71 – 74). De fapt, în concepția instanței europene, art. 6 alin. (1) nu impune motivarea detaliată a deciziei unei instanțe de recurs care, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge un recurs, ca fiind „lipsit de șanse de succes” (*a se vedea*, *mutatis mutandis*, *Kukkonen v. Finlanda* (nr. 2), *ibidem*, para. 24; *Beniamin Nersesyan*,

ibidem, para. 23 – 24; *Akaki Tchaghiashvili*, ibidem, para. 34 sau *Papaioannou v. Grecia*, 2 iunie 2016, para. 45).

Mai mult, instanța observă că recurența Filipenco Vera prin intermediul avocatului său Chironachi Vladimir a formulat prezenta cerere după ce au avut posibilitatea de a fi audiat de o instanță de fond și de o instanță de apel, care au fost competente de a examina toate chestiunile de fapt și de drept relevante litigiului (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Levages Prestations Services v. Franța*, 23 octombrie 1996, para. 48; *A. Menarini Diagnostics S.R.L. v. Italia*, 27 septembrie 2011, para. 59; *Akaki Tchaghiashvili*, ibidem, para. 34).

În sfârșit, în limitele impuse de art. 439 alin. (3) din Codul de procedură civilă, instanța conchide că recursul dedus judecătii nu corespunde cerinței de a fi „efectiv”, adică nu s-a bazat exclusiv pe chestiuni de drept, care ar cuprinde încălcări esențiale sau aplicări eronate din partea instanței judecătorești ierarhic inferioară a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural. Din aceste raționamente, completul Colegiului constată existența temeiului prevăzut la art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, fiind respectat, în viziunea instanței, raportul rezonabil de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul urmărit.

În conformitate cu art. 440 alin.(1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Astfel, având în vedere circumstanțele stabilite supra, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție decide în mod unanim că recursul declarat de către Filipenco Vera prin intermediul avocatului său Chironachi Vladimir nu ridică probleme de drept și nu poate fi acceptat spre examinarea în fond, urmând a fi considerat inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul declarat de către Filipenco Vera prin intermediul avocatului său Chironachi Vladimir se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
Judecător

Tatiana Vieru

Judecători

Nicolae Craiu

Oleg Sternioală